

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 maja 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawczyni H. A. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawczyni nie legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 roku stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat ponieważ nie przedłożyła żadnego świadectwa pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze / decyzja w aktach ZUS/.

W dniu 24 maja 2018 roku wnioskodawczyni odwołała się od powyższej decyzji. W odwołaniu wskazała, że nie ma możliwości uzyskania świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych bo zakład w którym pracowała został zlikwidowany ale przedstawia na tą okoliczność świadków / odwołanie k- 3/. Pełnomocnik wnioskodawczyni w toku procesu podtrzymała odwołanie i wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego/ pismo procesowe k- 43/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania. Wskazano argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji / odpowiedź na odwołanie k- 4-5/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni H. A. urodziła się w dniu (...). W dniu 8 maja 2018 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym OFE na dochody budżetu państwa/ niesporne , wniosek w aktach ZUS/.

W dniu 8 maja 2018 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie jej emerytury / wniosek w aktach ZUS/.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku organ rentowy przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku i 13 dni oraz okresy składkowe w wymiarze 18 lat 11 miesięcy i 23 dni. Ogólny staż sumaryczny wnioskodawczyni wynosi 20 lat i 6 dni / niesporne. /

W okresie od dnia 1 września 1978 roku do dnia 31maja 1996 roku wnioskodawczyni była zatrudniona u Producenta (...) pończosznicych (...) w A., w pełnym wymiarze czasu pracy. Początkowo wnioskodawczyni pracowała jako uczeń a następnie jako dziewiarz / świadectwo pracy w aktach osobowych , niesporne/. W dniu 4 maja 1981 roku wnioskodawczyni została przeniesiona ze stanowiska uczeń dziewiarni na stanowisko dziewiarza / angaż i przeniesienie w aktach osobowych /.

Wnioskodawczyni uczęszczała do szkoły przyzakładowej przy zakładach (...) w okresie od dnia 1 września 1978 roku do 21 czerwca 1980 roku. Jako uczeń wnioskodawczyni pracowała wyłącznie na stanowisku uczeń dziewiarza. Po ukończeniu szkoły wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienia na stanowisku dziewiarza. Pracowała na hali produkcyjnej jako dziewiarz. Na hali były ustawione maszyny dziewiarskie, które obsługiwało 10 zespołów pracowniczych , każdy zespół liczył po 5 pracowników. Na jednego pracownika na hali produkcyjnej przypadała obsługa około 8 maszyn. Na Hali panował duży hałas ,zapylenie oraz było gorąco . W związku z zapyleniem do obowiązków dziewiarza , w tym i wnioskodawczyni było czyszczenie maszyn po każdej zmianie. Na maszynach były produkowane skarpety a zimą męskie getry. Do żadnych innych prac wnioskodawczyni nie była kierowana cały czas pracowała bezpośrednio przy produkcji. / zeznania wnioskodawczyni 00;06;30 w zw z 00;47;09 , zeznania świadków J. P. 00;20;34 , J. K. 00;33;02 CD k- 35 /

W okresie ciąży wnioskodawczyni również świadczyła pracę w zakładach (...). Zakład kierował tam ciężarne pracownice po 3 miesiącu ciąży , chyba ,że wcześniej źle się czuły. Zakład posiadał odrębny budynek , gdzie praca nie była świadczona w uciążliwych warunkach. Była tam praca lekka , przy wykończaniu wyrobów , nie pracowano w akordzie. Wnioskodawczyni w ciąży była raz podczas zatrudnienia w tym zakładzie .Córkę urodziła w dniu 10 kwietnia 1986 roku . na wykończalni była przeniesiona w listopadzie 1985 roku . bezpośrednio po urlopie macierzyńskim

wnioskodawczynie wróciła do pracy na dziewiarni / zeznania wnioskodawczynie 00;47;09 , świadka J. K. 00;33;02 CD k- 35/.

W dniu 30 sierpnia 1997 roku wnioskodawczynie zawarła umowę o pracę na czas nieokreślony ze spółką cywilną (...).H.H. K.. Na mocy umowy wnioskodawczynie została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy do obsługi maszyn dziewiarskich , jako brakarka i pakowarka. Zgodnie z umową wnioskodawczynie podjęła pracę w dniu 1 września 1997 roku/ umowa o pracę w aktach ZUS/.

Spółka cywilna (...) była spółką rodzinną prowadzona przez małżonków K. oraz brata współwłaściciela H. K. (2). Okresowo do spółki przystępowała również jego żona. W okresie , kiedy była zatrudniana wnioskodawczynie łącznie z właścicielami w zakładzie pracowało 12 osób. Produkcja odbywała się na trzy zmiany , w dobudowanej do budynku mieszkalnego hali produkcyjnej .Wnioskodawczynie pracowała na angielskich maszynach szydełkarkach oraz czeskich maszynach do produkcji rajstop.. W hali było dwanaście maszyn skarpetkowych i trzy maszyny rajtuzowe. W zakresie czynności wnioskodawczynie było wywracanie skarpet na drugą stronę, zakładanie przędzy, wymiana igieł i wykonywanie wszystkich czynności potrzebnych na produkcji. Wykonywała też podstawowe czynności konserwacyjne i czyściła maszyny. Wnioskodawczynie pracowała tylko przy maszynach do innych prac nie była kierowana .Na hali produkcyjnej panował hałas , zapylenie i wysoka temperatura. W zakładzie (...) wnioskodawczynie pracowała tylko i wyłącznie jako dziewiarz na produkcji / zeznania świadka H. K. (3) 00;06;42, J. P. 00;25;02, zeznania wnioskodawczynie 00;42;53 CD k- 68/.

W dniu 31 października 1999 roku spółka cywilna (...) wypowiedziała wnioskodawczynie umowę o pracę z zachowaniem 1 miesięcznego okresu wypowiedzenia / wypowiedzenie w aktach ZUS/. Umowa uległa rozwiązaniu z dniem 30 listopada 1999 roku. W czasie zatrudnienia w tej spółce wnioskodawczynie nie była niezdolna do pracy. / niesporne/

W dniu 8 maja 2018 roku wnioskodawczynie złożyła wniosek o przyznanie jej emerytury . Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił przyznania jej prawa do emerytury / niesporne/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach załączonych do akt ZUS oraz zgromadzonych w aktach, w tym aktach pracowniczych wnioskodawczynie z zakładu (...) w A.. Ponadto Sąd oparł się na zeznaniach wnioskodawczynie i świadków P., K. oraz K.. W ocenie sadu zeznania świadków i wnioskodawczynie są w pełni wiarygodne. Są one spójne , konsekwentne oraz wzajemnie się potwierdzają . Znajdują one ponadto potwierdzenie w dokumentach pracowniczych wnioskodawczynie zgromadzonych w aktach sprawy. Wszyscy świadkowie w spornym okresie czasu pracowali razem z wnioskodawczynią, świadek P. w obu zakładach (...). Natomiast świadek K. była współnikiem spółki cywilnej (...) ,oraz sama w niej pracowała. Świadek K. też pracowała razem z wnioskodawczynią w zakładzie (...). Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności, które pozwoliłyby odmówić zarówno wnioskodawczynie jak i świadkom wiarygodności.

Sąd zważył , co następuje :

Odwołanie wnioskodawczynie jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku Nr 1440, z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia

wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku ust. 2 w/w przepisu uległ zmianie poprzez rezygnację ustawodawcy z warunku rozwiązania stosunku pracy (ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – art. 1 – Dz. U. z 2012r., poz. 637)

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...)) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok.i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawczyni spełnia przesłanki ustawowe co do: wieku – ukończyła 55 lat w dniu (...), złożenia deklaracji co do przekazania funduszy z OFE oraz wymaganych na dzień 1 stycznia 1999 roku okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie Sądu wnioskodawczyni spełnia również warunek, co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych chociaż brak jest świadectw wykonywania pracy w takich warunkach.

Podnieść jednak należy, że regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków

(por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawczynię w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków, przesłuchania wnioskodawczynie oraz przeprowadził dowód z dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca w okresie zatrudnienia w zakładach (...) i spółce (...) wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę przy produkcji wyrobów włókienniczych na stanowiskach: dziewiarza.

Przyczyną nieuwzględnienia przez organ rentowy tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych był brak świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wymienione w pkt 4 działu VII prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych są pracami w szczególnych warunkach.

Pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego (Dziennik Urzędowy Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 4 z 1987 roku) gdzie stanowiska dotyczące prac przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych zostały wymienione w wykazie A, Dziale VII, poz.12 tj. dziewiarz falowarek, szydełkarek i osnowarek są one wymienione jako prace wykonywane w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu wnioskodawczynie udowodniła, iż wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach w okresie ponad 15 lat. Wskazują na to jednoznacznie zeznania świadków pracujących w powyższym przedsiębiorstwie. Świadkowie opisali, jakiego rodzaju prace, na jakich stanowiskach i w jakim okresie wykonywała wnioskodawczynie wskazując, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy produkcji wyrobów dziewiarskich. Opisali warunki, jakie panowały na hali produkcyjnej oraz, że pracownicy byli narażeni na występowanie hałasu, zapylenia i pracę w wysokiej temperaturze. Zeznania świadków i treść dokumentacji osobowej pozostają w zgodności z zeznaniami samej wnioskodawczynie.

Podkreślić należy, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Wskazać należy, że istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Jak wynika z powyższego chodzi zatem o charakter i warunki, w jakich dana praca jest wykonywana.

Na podstawie powyższych ustaleń należy zatem zaliczyć okres zatrudnienia w zakładach (...) od dnia 4 maja 1981 roku i (...) do stażu pracy wnioskodawczynie w warunkach szczególnych, uznając, że wnioskodawczynie udowodniła ponad 15 letni okres takiego zatrudnienia. W tym miejscu należy jednak wskazać, że zasadne są zarzuty pełnomocnika organu rentowego wskazane w piśmie procesowym z dnia 24 października 2018 roku.

Jak trafnie wskazał pełnomocnik okres zatrudnienia wnioskodawczynie w zakładach (...) obejmował okres od dnia 1 września 1978 roku do 31 maja 1996 roku i trwał 17 lat i 9 miesięcy. Jednakże w tym okresie wnioskodawczynie pracowała w zakładzie jako uczeń w ramach praktycznej nauki zawodu. Z jej zeznań wynika, że tygodniowo trzy dni trwała nauka a pozostałe dni w tygodniu praca w zakładzie. Tym samym okresu tego nie można uznać jako wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach szkodliwych. Nauka trwała do 21 czerwca 1980 roku a zatem okres roku 9 miesięcy i 21 dni nie może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych. Dopiero angażem z dnia 4 maja 1981 roku wnioskodawczynie już jako osoba pełnoletnia została zatrudniona na dziewiarni w pełnym wymiarze czasu pracy i dopiero od tej daty należy liczyć jej staż pracy jako pracownika zatrudnionego w warunkach szczególnych. Ponadto okres ciąży, kiedy wnioskodawczynie od 3 miesiąca ciąży została skierowana do pracy lekkiej, nie w warunkach szczególnych i okres urlopu macierzyńskiego nie podlegają zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych, bo wnioskodawczynie faktycznie pracy takiej nie świadczyła. W ocenie Sądu zasadnie zatem pełnomocnik organu rentowego wskazał, że w ramach zatrudnienia w zakładach (...) okres pracy wnioskodawczynie w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 8 miesięcy i 8 dni. Nie mniej jednak z ustaleń Sadu wynika, że w zakładzie (...) wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracowała przy produkcji wyrobów włókienniczych obsługując maszyny dziewiarskie. Wykonywała tożsame czynności co w zakładzie (...). W zakładzie (...) do innej pracy nie była kierowana przez cały okres zatrudnienia była zdolna do pracy i ją świadczyła w pełnym wymiarze czasu pracy. Okres pracy w tym zakładzie wynosił 2 lata i 3 miesiące.

Reasumując Sąd przyjął, iż wnioskodawczynie posiada okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę w dniu

8 maja 2018 roku, wiek 55 lat ukończył w dniu (...), a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawczynie przyznać od dnia 7 maja 2018 roku czyli daty nabycia uprawnień emerytalnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z przepisem § 9.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 roku poz.1800 ze zm.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć peł. ZUS z pouczeniem wypożyczając akta rentowe, z obowiązkiem zwrotu w przypadku wniesienia apelacji.

17.12.18r